

BESLUT

2018-02-04

Dnr: 18/02516

SAKEN

Dox: De sista i Aleppo, SVT2, 2018-07-15, dokumentärfilm om räddningsarbetare i Syrien; fråga om opartiskhet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

PROGRAMMET

Dokumentärfilmen *Dox: De sista i Aleppo* handlade om de så kallade Vita hjälpmarnas arbete i den belägrade staden Aleppo i Syrien. Filmen påannonserades enligt följande.

(Speakerröst) – I Aleppo i Syrien är skräcken högst verklig och livet hänger på en skör tråd. *Dox: De sista i Aleppo* skildrar dem som med livet som insats försöker hjälpa de civila offren.

I dokumentären förekom ingen speakerröst. Filmen följde främst en räddningsarbetare vid namn A, men också andra som arbetade med att gräva fram personer efter att hus rasat samman till följd av bombanfall. Filmen inleddes med att A tittade upp på passerande stridsflyg och enligt den svenska textningen sa följande.

Den förbannade Bashar håller våra huvuden uppe. Vi kan inte titta ner.

Därefter visades bilder från Aleppo och följande text.

2011 eskalerade de fredliga protesterna i Syrien till en väpnad konflikt efter att Assadregimen hade slagit tillbaka med militära medel. I Aleppo intensifierades militärens bombningar av civila i de rebellkontrollerade områdena. 2013 grundade en grupp frivilliga organisationen Vita hjälpmarna för att hjälpa bombanfallens offer. 250 000 civila var inestängda i ett litet område med begränsade resurser och få valmöjligheter. De flesta hade vanliga yrken före kriget. När kriget bröt ut beslöt de sig för att inte ta till vapen. I september 2015 började även ryska stridsflygplan att bomba staden.

I dokumentären visades bland annat hur räddningsarbetarna åkte runt i staden och grävde fram både levande och döda människor ur raserade hus. Det visades även sekvenser ur deras familjeliv. A deltog vid två tillfällen i regimkritiska demonstrationer. Bland annat visades folkmassor enligt den svenska textningen ropa följande.

Folket vill se regimens fall! Folket vill ha Fria syriska armén!

I övrigt förkom tillfällen då personer uttalade sig kritiskt mot regimen, Ryssland och Bashar al-Assad. Dokumentären avslutades med bland annat följande text.

Den 11 augusti 2016 dog [A] medan han räddade civila under ett bombanfall. [...] I början av 2017 föll hela Aleppo i regimens händer. Över tio miljoner syrier är fortfarande på flykt, bland dem många barn. En miljon människor lever ännu under belägring.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att dokumentären var vinklad och skildrade kriget från endast en sida.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att programmet överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför i huvudsak följande.

De sista i Aleppo visades under vinjetten *Dox*, där SVT visar världens mest uppmärksammade dokumentärer. Dokumentären var en i raden av filmer om kriget i Syrien med olika perspektiv som SVT har sänt de senaste åren.

Dokumentären gjorde inga anspråk på att vara ett nyhetsreportage. Den syftade varken till att skildra kriget från båda sidor eller från ena sidan, utan till att visa hur verkligheten för räddningsarbetarna såg ut och ge tittarna möjlighet att få en inblick i deras vardag. Det framkom av påannonseringen att det var räddningsarbetarnas verklighet som skildrades. De presenterades via namnskyltar redan från start, vilket indikerade att de var huvudpersonerna.

SVT anser inte att det strider mot kravet på opartiskhet att det i dokumentären visades scener från demonstrationer och att det fanns tillfällen då människor uttryckte sig negativt om den syriska regimen och presidenten. Detta var deras personliga åsikter som externa medverkanden och del av den verklighet i det rebellkontrollerade område som skildrades. Som helhet är Vita hjälmar opartiska i konflikten och deras huvudsakliga uppgift är att rädda liv.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändnings-tillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kravet ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Kravet på opartiskhet innebär enligt praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Dox: De sista i Aleppo skildrade vardagen för flera frivilliga räddningsarbetare som grävde fram människor ur rasmassorna av bombade hus. Räddningsarbetarnas personliga upplevelser av sitt arbete och livet i den av regeringen belägrade staden Aleppo stod i fokus. Dokumentären var därmed en subjektiv skildring av kriget i Syrien. Enligt nämndens mening framgick denna utgångspunkt tydligt av programmet och påannonseringen. Programmet strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Rasmus Johansson.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Rasmus Johansson